

τὸν θάνατόν του. Περὶ αὐτοῦ πολλὰ ἐλέγοντο ἐνῷ ἔτι ἔζη, σήμερον δὲ ἐπεβεβαιώθησαν ἐκ τῶν ὀλίγων λέξεων ἃς ἔγραψε τελευταίων. Ὁφείλομεν νὰ σημειώσωμεν πρὸς τούτοις, ὅπως ἐννοήσωσιν οἱ ἀναγνώσται ἡμῶν τὰ ὀλίγα ἅτινα ἔπονται, ὅτι συγχρόνως τῷ διορισμῷ τοῦ Γεωργίου ὡς φύλακος ἐν τῷ νεκροταφείῳ μας μετανέχθη ἐνταῦθα τὸ πτώμα νεαροῦ τινος ἐκ Νεαπόλεως, ὀνόματι Ζωῆς * * * Εἰς τὰς ὀλίγας λοιπὸν λέξεις, τὰς ὁποίας ἔγραψεν ὁ τελευτήσας πατὴρ Γεράσιμος, οὗτος παρήγγειλε νὰ θάψωσι τὸ σῶμά του ἐν τῷ ἰδίῳ ἐκείνῳ μνήματι τῆς Ζωῆς, τὸ ὁποῖον ἀνεκαλύσθη ὅτι ἦτον ἰδιοκτητόν του, διότι οὗτος, ὡς φαίνεται, τὸ ἠγόρασεν. Ἐπὶ τοῦ τάφου δὲ τούτου οὐδὲν ἄλλο μνημεῖον ὑπάρχει ἢ μαρμάρινος στήλη, ἥς ὑπέρκειται σταυρὸς καὶ ἐπ' αὐτῆς ἡ ἀκόλουθος ἀπλουστάτη ἐπιγραφή.

Γεώργιος καὶ Ζωὴ μέχρι θανάτου.

Ἐξ ὧν λοιπὸν τούτων εἰκάζεται ὅτι ὁ Γεώργιος ὑπῆρξεν ἐν τῶν πολλῶν θυμάτων τοῦ ἔρωτος καὶ ἡ Ζωὴ θανούσα ἐρωμένη του. Ὡς ἐκ τούτου οὐδὲν ἄλλο θέλομεν προσθέσει ἢ τὸ αἰωρία των ἡ μνήμη.

Τοιοιούτῳ ἔνθα ἐν τῷ ψευδεὶ τούτῳ κόσμῳ τὰ πάντα τελευτῶσιν δι' ἐνὸς αἰωρία των ἡ μνήμη· πλὴν ἀντὶ νὰ μεμψιμοιρῶμεν, ἀντὶ νὰ παραπονώμεθα ἐπὶ τοῖς δεινοῖς τοῦ κόσμου, ἔπρεπε ἐκ τῶν παραδειγμάτων ὁδηγούμενοι νὰ σωφρονισθῶμεν, μεταρρυθμίζοντες καὶ μετατρέποντες τὰ κακῶς κείμενα, διότι, ἂν καὶ δὲν δυνάμεθα νὰ χαίρωμεν καὶ νὰ εὐτυχῶμεν ἐν τῇ γῇ ταύτῃ, τοῦλάχιστον ὀφείλομεν νὰ προσπαθήσωμεν τὸ ἐφ' ἡμῖν ὀλιγώτερον νὰ πάσχωμεν. Τὸ πρῶτιστον δὲ ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὀφείλομεν νὰ ἐπιστήσωμεν τὴν προσοχήν μας, εἶναι καὶ ὁ γάμος, διότι ἐνὸς ὅσον ὑφίστανται τὰ βεβιασμένα καὶ ὑπὸ μόνου τοῦ συμφέροντος ὑπαγορευόμενα συναικίσια, ἡ ἀνθρωπότης

τῆς ὑὰ ἐξακολουθήσῃ πάσχουσα, τάλαιπωρομένη.

Φ. KAPPER.

Οἱ δὲ ἴσως τῶν ἡμετέρων ἀναγνώστων ἄν τις πόσον εὐφρῶς αἱ δύο πανελλήνιοι τῆς Τεργέστης ἱφημερίδες ἐποίησαντο λόγον περὶ σπουδαίου ἐπιστημονικοῦ ἀναγνώσματος, τὰς διαδοχὰς ὕλιστικῆς θεωρίας τοῦ Ἀγγλοῦ Darwin ἀφορῶντος καὶ ἐν Τεργέστῃ ἐφημερίδῃ ὑπὸ τοῦ διαπρεποῦς δικηγόρου Ἰωάννου Σκαλτσούνη. Ὁθεν φρονούμεν ὅτι οὐχὶ ἀτερπὲς παρέχομεν τοῖς ἡμετέροις συνδρομηταῖς ἀνάγνωσμα, ἅμα δὲ καὶ ἀπαραίτητον πρὸς τὴν διακεκριμένην ὁμαδὴν καὶ τὴν ἑλὴν πατρίδα ἐπιτελούμεν καθήκον μεταγλωττίζοντες τὴν ἐπιφυλλίδα τῆς σπουδαιότητος τῶν ἰταλικῶν τῆς Τεργέστης ἱφημερίδων «il nuovo Tergeste» πραγματευομένης ἐκτεταστὴ περὶ τῆς εἰρημένης τοῦ Κ. Σκαλτσούνη διατριβῆς.

ΑΝΑΣΚΕΥΗ ΤΩΝ ΘΕΩΡΙΩΝ ΤΟΥ DARWIN

Τὴν παρελθοῦσαν Παρασκευὴν ἐν τῷ Φιλολογικῷ Συλλόγῳ «ἡ Ἀθηνᾶ» (Miseria) ὁ δικηγόρος Κ. Ἰωάννης Σκαλτσούνης ἐξεφώνησε σπουδαίωτον ἀναγνώσμα περὶ τοῦ Δαρβινισμοῦ ἡ μᾶλλον ἀνασκευῆν τῶν θεωριῶν τοῦ μεγάλου Ἀγγλοῦ φυσικοῦ ὡς πρὸς τὴν καταγωγὴν τῶν ζῴων γενῶν, κατὰ συνέπειαν δὲ καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

Τὸ ἀνασκευάζειν τὰς θεωρίας τοῦ Darwin σήμερον, ἐν τῷ μέσῳ τῶν κατακλιζόντων ἡμᾶς ὕλιστικῶν δογμάτων καὶ, κατὰ παράδοξον συγκυρίαν, τὴν παραμονὴν τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἡ παρ' ἡμῖν Ἑταιρία τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν πολυτελὲς παρετέθη συμπόσιον εἰς τὸν καθηγητὴν Hæckel, εἰς τὸν πολὺν τοῦτον ὑπέρμαχον τοῦ Δαρβινισμοῦ ἐν τῇ γείτονι Γερμανίᾳ—ἦτο ἔργον σπουδαῖον, δυσχερὲς, καὶ ἃς τὸ ὁμολογήσωμεν, παράτολμον.

Ὁμολογοῦμεν ὅτι δὲν κολακευόμεθα ὑπερβαλλόντως ἀναλογιζόμενοι ὅτι μετὰ τῶν ἡμετέρων προπατόρων ὀφείλομεν ἴσως νὰ συγκαταριθμῶμεν μετ' εὐσεβοῦς μνήμης ἕνα πῖθηκα,—ὅσον ὡ-

ραῖος καὶ ἂν ὑπῆρξεν οὗτος. Οὐχὶ λοιπὸν ἀπλῇ πολυπραγμοσύνῃ ἤγαγεν ἡμᾶς ὅπως ἀκροασθώμεν τοῦ ἀναγνώσματος ἐκείνου, ἀλλὰ, καὶ πολλῶ μάλλον, ὁ σφοδρὸς πόθος τοῦ ν' ἀκούσωμεν ἀνελίσσόμενον ἐπιστημονικὸν θέμα ἐρεϊδόμενον ἐπὶ θασίμων ἐπιχειρημάτων καὶ ἐπὶ γεγονότων ἀπ' εὐθείας ἀντιθέτων πρὸς τὰς Δαρβινεῖους θεωρίας. Ἄν ἀποκρύπτομεν ὅτι προτιμότερον θὰ ἦτο δι' ἡμᾶς ἐὰν τὸ θέμα τοῦτο ἐπραγματεύετο ἀνὴρ εἴτε ἐξ ἐπαγγέλματος, εἴτε ἐξ ἀποκλειστικῆς μελέτης περὶ τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας ἀσχολούμενος. Τῷντι ὅσον εὐρεῖα καὶ ἂν ἀπεδείχθη πραγματικῶς ἡ πολυμαθία τοῦ ἀξιοτίμου Κ. Σκαλτσούνη περὶ τὰ ζητήματα ἢ θεωρήματα ἀποκλειστικῶς εἰς τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας ἀναγόμενα, οὐχ ἦττον λίαν ἀμφιβάλλομεν ἐὰν τὸ κοινόν, ἐν ᾧ παρήσαν ἄνδρες περὶ τὰ τοιαῦτα ἀρμοδιώτατοι κατέλιπε τὰς αἰθούσας τοῦ Συλλόγου ἐνδομύχως πεπεισμένον ὅτι, ἐὰν ἡ θεωρία τοῦ Darwin δὲν στηρίζεται καθ' ὁλοκληρίαν ἐπὶ εἰδωλοφανεῖων, —ὡς εἴπεν ὁ ρήτωρ— ἐπιδέχεται τοῦλάχιστον σπουδαίας ἀμφισβητήσεως ὡς πρὸς τὴν βασιμότητα αὐτῆς καὶ ὑπόστασιν—ὡς ἐπίσης ἀμφιβάλλομεν ἐὰν ὁ πολυμαθὴς δικηγόρος κατάρθωσεν διὰ τοῦ ἀναγνώσματος αὐτοῦ ν' ἀνασκευάσῃ θασίμως καὶ ἀποτελεσματικῶς τὸ Δαρβινεῖον σύστημα, ἐὰν ὅχι ὡς πρὸς τὴν καταγωγὴν τοῦ ἀνθρωπίνου τύπου ἢ ἀρχετύπου, τοῦλάχιστον ὡς πρὸς ἐκείνην τῶν ἄλλων ζωϊκῶν γενῶν.

Προθύμως παραδεχόμεθα ὅτι πρὸς τοῦτο δὲν ἠδύνατο ν' ἀρκέσῃ ἐν μόνον ἀνάγνωσμα· οὐχ ἦττον τοιοῦτον ἦτο τὸ ἔργον, ὕπερ ἑαυτῷ ἔτχεν ὁ ἀξιοτίμος Κ. Σκαλτσούνης· πεπείσμεθα δὲ ὅτι ὁ διαπρεπὴς ρήτωρ θὰ ἔπραττεν ἔργον ἀντάξιον τῆς σπανίας αὐτοῦ καὶ ἐμβριθοῦς περινοίας, ἐὰν τὴν ἀνασκευὴν περιώριζεν εἰς ὀλίγα μὲν ἐπιχειρήματα, πλὴν ἱκανὰ ὅπως ἀποδείξωσι διὰ γεγονότων ὑπὸ τῆς φυσικῆς ἐπιστήμης ἐπι-

δεδοικισμένων καὶ παραδεδειγμένων, τὴν ὑποτιθεμένην τῆς Δαρβινεῖου θεωρίας πλημμέλειαν.

Ἡ ὕλιστικὴ σχολὴ ἀξιοῖ ὅτι ἐνόργανόν τι μῦριον, ζωοποιούμενον ἀφ' ἐαυτοῦ καὶ βαθμηδὸν μεταστοιχειούμενον, ἐγέννησε διαδοχικῶς τὸ σύνολον τῶν ἐμβίων ὄντων, τὴν δὲ ἐμφάνισιν τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς θεωρεῖ ἡ σχολὴ αὕτη ὡς τὴν ὑστάτην ἔκφρασιν τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ὀριστικῶς καὶ ἀπείρως τελειοποιησίμου τούτου σπέρματος.

Ὁ Darwin δὲν ἐθαυκαλήθη διὰ φρεναπατῶν καὶ εἰδωλοφανεῖων, ἀλλὰ θαυρῶν ἐπὶ τὴν χρησιμότητα μεθόδου ἐρεϊδομένης ἐπὶ ἀκριβοῦς παρατηρήσεως καὶ πείρας κατόπιν πολυειδῶν καὶ ἐπανελημμένων πειραμάτων ἀποκτιθέσεως, ἐπέισθη ὅτι συνεχίζων μετὰ ζήλου τὴν μελέτην τῶν γεγονότων ἤθελε διαγνώσκει τὰς ἀληθείας ἐκείνας, ὡς τοσοῦτοι ἔξοχοι φυσιοδίφαι πρὸ πολλοῦ ἀνεζήτουν, καὶ ἅς πάντοτε ἐπὶ ματαίῳ ἐπεδίωξαν οἱ ἀπλᾶς εἰκασίας μόνον ἐπινοοῦντες.

Ἐπὶ τοιοῦτον ἔδαφος, κατὰ τὴν ἡμετέραν ταπεινὴν γνώμην, ὥφειλεν ὁ διαπρεπὴς ρήτωρ ν' ἀντιμετωπίσῃ τὸν μέγαν Ἀγγλον φυσιολόγον.

Ὁ δικηγόρος Ἰωάννης Σκαλτσούνης, ὄνομα δημοτικὸν ἐν Ἑλλάδι καὶ προσφιλὲς εἰς ἅπαντας ἐκείνους, ὅσοι ἐν τῇ κλασικῇ ἐκείνῃ χώρᾳ γινώσκουσι δι' ὁποίας εὐρείας μαθήσεως ἐπλούτισε, κατόπιν ἐνδελεχοῦς καὶ ἀνελλιπούς μελέτης, διάνοιαν σπανίαν καὶ λεπτοτάτην, ἐπεχείρησεν ἀπ' ἐναντίας ν' ἀναιρέσῃ τὴν ἐπιστημονικὴν ὑπόστασιν τῶν θεωριῶν τοῦ Darwin, ἀφόβως, εὐπαρρησιάζτως καὶ μετὰ τοῦ θάρρους ἐκείνου τοῦ χαρκτηρίζοντος τὸν ἄνδρα τὸν ἀποκρούοντα τὴν παραδοχὴν ἰδεῶν πρὸς τὴν ἐδραίαν καὶ μυχίαν αὐτοῦ πεποίθησιν ἀντιστρατευομένων.

Εἰς τοῦτο ὁ Κ. Σκαλτσούνης ἀφιέρωσε τὸ πρῶτον μέρος τοῦ εὐφραδοῦς αὐτοῦ ἀναγνώσματος, ὕπερ ἀδικαί-

π.τ.ς ἐδέσμευσε τὴν προσοχὴν τοῦ κοινοῦ πολλάκις ὑπὸ αὐθορμήτου ἐνθουσιασμοῦ καταληφθέντος.

Διέπρεψε δὲ τὰ μέγιστα ὁ ῥήτωρ, ὅταν λαμβάνων τὸ ἐνδόσιμον ἐκ τῆς διαφορᾶς τῆς μεταξὺ τοῦ προϋπάρχοντος ἐνστίκτου τῶν ζώων καὶ τοῦ ἀνθρωπίνου ἐμφύτου ὑφισταμένης, ἐπραγματεύθη περὶ τοῦ λογικοῦ, τῶν φίλων, τῶν καθηκόντων, τῆς συνειδήσεως, τῆς ἐλευθερίας, περὶ τοῦ ἡθικοῦ αἰσθητηρίου, περὶ τῆς ἀνθρωπίνης προόδου ἐν ταῖς ἐπιστήμαις, ταῖς τέχναις καὶ τοῖς γράμμασι, μετὰ τοσαύτης καλλιπερείας, γραφικότητος καὶ πειθοῦς, ὥστε πολλάκις οἱ λόγοι αὐτοῦ διεκόπησαν ὑπὸ παρατεταμένων, αὐθορμήτων καὶ δικαίων ἐπευφημιῶν.

Ὁ Κ. Ἰωάννης Σκαλτσούνης δύναται νὰ κολακευθῇ ἐπὶ τῇ δεξιώσει, ἥς παρὰ τῶν ἐταίρων τοῦ Συλλόγου ἔτυχεν· δύνηται νὰ ᾔηται βέβαιος ὅτι συνεκίνησε τὸ ἀκροατήριον, ἀμφιβάλλομεν ὁμῶς ἐὰν τὸ ἐπίειπεν.

Ἐκεῖνο, ὅπερ κατὰ τὴν ἡμετέραν γνώμην ὀφείλομεν μᾶλλον ἐν αὐτῷ νὰ ἐγκωμιάσωμεν, εἶναι ἡ ἐνάργεια τῆς ἐκθέσεώς του, ὁ λογικὸς εἰρμός τῶν ἰδεῶν του, ἡ χάρις καὶ γλαφυρότης τοῦ ὕφους του ὅπερ τοσοῦτον ἐν αὐτῷ ἐθαυμάσαμεν ὥστε πολλάκις ἐνομίσαμεν ὅτι ἠκροώμεθα οὐχὶ ξένου, ἀλλ' ἀνδρὸς ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου ἐδάφους γεννηθέντος.

Τοιοῦτοτρόπως ἡ Τεργέστη ἠκροάσατο συγχρόνως κατὰ συγκυρίαν τῶν ὑλιστικῶν λόγων Γερμανοῦ καὶ τῶν ὅλως ἀντιθέτων Ἑλληνος· τοῦτο δὲ ἀποδεικνύει τὴν εἰς τὴν διάδοσιν τῆς ἀνθρωπίνης μαθήσεως συμβολὴν τῆς ἡμέτερας πόλεως ἐν τῷ εὐρεῖ ἰταλικῷ βίῳ τῆς ὁποίας συμφύρονται καὶ ἐμπολιτεύονται ἀφ' ἐνὸς μὲν τὰ δόγματα τοῦ Βορρᾶ, ἀφ' ἐτέρου δὲ ἡ ποίησις τῆς Ἀνατολῆς.

ΦΑΝΑΡΙΩΤΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΙ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΡΑΚΟΒΙΤΣΑΙ ΥΠΟ ΕΛΕΓΘΕΡΙΟΥ ΘΩΜΑ.

Ἐν τινι προηγουμένῳ φυλλαδίῳ τοῦ προσφιλοῦς μοι Ζυκυνθίου Ἀνθῶρος ἐδημοσίευσεν ἀπόσπασμα τῆς ἀνεκδότου περὶ Φαναριωτῶν διατριβῆς μου (*) πραγματευόμενον περὶ τοῦ πόσον οἱ Φαναριῶται ἐκαλλιέργησαν καὶ ὑπεστήριξαν τὰ ἑλληνικὰ γράμματα. Ἦδη παραχωρήσαντός μοι τοῦ ἐλλογίμου φίλου κ. Ματθαίου Παρανίκα, ἀσχολουμένῳ νῦν μᾶλλον περὶ τὴν κλασσικὴν φιλολογίαν, ἀνέκδοτά τινα ἔργα τῶν μετὰ τὴν ἄλωσιν διαλαμψάντων λογίων ὥς καὶ ἕτερα ἀφορῶντα τὴν ἱστορίαν τῶν [Φαναριωτῶν, εὐθαρσῆς προέβην εἰς τὴν δημοσίευσιν τῶν δευτέρων ἀρξάμενος αὐτῆς ἐν τῇ ἐνταῦθα ἐκδιδομένῃ πολιτικο-φιλογικῇ ἐπιθεωρήσει «Ἀνατολῇ» Ἀλλ' οὐδαμῶς ἐπιλαθόμενος καὶ τοῦ φίλου μοι τούτου περιοδικοῦ, ὅπερ μετ' ἀξιεπαίνου προθυμίας κατεχώρισε τὰς ἐκάστοτε ἀποστελλομένας μικροῦ λόγου ἀξίας διatribάς μου, ἀποστέλλω αὐτῷ ἀνέκδοτον «Γράμμα τοῦ μακαριωτάτου Ἀντιστοχίας εἰς ἀφιέρωσιν μοσιῶν εἰς τὸν ἐν Ποτοσανίῳ Ναὸν τοῦ ἁγίου Νικολάου, κτισθέντα παρὰ τοῦ Ὑψηλοτάτου αὐθέντου Κυρίου Κυρίου Κωνσταντίνου Ρακοβίτσα «Βοεβόδα» καὶ στίχους τινὰς τοῦ Ἀζαρίου Τσιγάλα πρὸς τοὺς υἱοὺς τοῦ Μιχαὴλ Ρακοβίτσα.

Σημειωτέον ἐνταῦθα ὅτι ὁ Μιχαὴλ Ρακοβίτσας ὁ καὶ Τζεχάνης, καταγόμενος ἐκ τῆς ἀρχαίας ταύτης δακι-

(*) Ἔκτοτε πόσον μετεβλήθησαν τὰ πράγματα! Καὶ ἡ ἀνέκδοτος διατριβὴ μεταβλήθεισα εἰς κόριν ἐύρισκεται νῦν παρὰ τῇ κόνῃ τῆς προσφιλοῦς διελισθηκῆς μου εἰς ἐνθύμιον τῆς συμφορᾶς τῆς 29 Μαρτίου.